

Er general Otto Ruges brev og avtale et falsum?

Svar og spørsmål til høyesterettsadvokat Sven Arntzen fra statsstipendiat i historie, advokat Sverre Hartmann

114545

I Aftenpostens morgennummer fredag den 30. april på side 2 gjengis en uttalelse fra Dem, høyesterettsadvokat Arntzen, kst. riksadvokat 1945/46, under overskriften: «Narvik-avtalen var ingen avtale. — Viktig at det er fastslått, sier Sven Arntzen». Og De benytter et så sterkt uttrykk som at «Hartmanns påstander om den såkalte Narvik-avtale er et falsum».

Hvordan den kan være et falsum er meg ubegripelig eftersom vår egen forsvarssjef 12 dager etter inngåelsen av tilleggsavtalen har omtalt den i så klare ordelag som man kan ønske. Vi er derfor ikke avhengig av de tyske kilder som forøvrig foreligger, bl. a. i form av en bekreftet avskrift av 12. juni 1940 med referat av avtale inngått i Narvik dagen før. Det er denne avtales paragraf 1 som korresponderer fullt ut med Ruges egen beskrivelse.

For å sette sluttstrek for en etter min beste overbevisning fortsatt unødvendig diskusjon offentliggjøres her i faksimile side 1 og 2 av forsvarssjef, general Otto Ruges brev av 23. juni 1940 til Administrasjonsrådet. (Brevet i original i Riksarkivet!). På side 1 taler general Ruge om «den avtale jeg 10/6 har truffet» om den norsk-tyske hovedavtale som oberstløytnant Roscher Nielsen inngikk på hans vegne i Trondheim. På side 2 taler Ruge om den tilleggsavtale — det kompromiss — som han inngikk om å stille de norske styrker under tysk kommando. Merk uttrykket: «Hittil har den tyske overkommando ikke benyttet seg av adgangen til å gi ordre».

Mener De, høyesterettsadvokat Sven Arntzen, at også general Ruges brev av 23. juni 1940 og hans beskrivelse av det inngåtte kompromiss vedrørende kommandoforholdene i Øst-Finmark — er et falsum?

Oslo, Eiksmarka, den 7. mai 1971.
Sverre Hartmann

Forsvarets Overkommando.

Jnr. 2141/1940.

adm. R. jnr. 644/40

23 juni 1940.

Til

Administrasjonsrådet.

Demobiliseringen i Øst-Finmark.

I den avtale jeg 10/6 har truffet med den tyske overkommando om opphør av fiendtlighetene heter det i § 7:

«Die bereits vom norwegischen Oberkommando eingeleitete Demobilisierung wird auf die in Finnmarken stehenden norwegischen Truppen ausgedehnt, die Bestimmungen über die Niederlegung und Ablieferung der Waffen, des Geräts, u.s.w. treffen auf sie in gleichen Ausmass zu; ausgenommen sind 2 Bataillone und 1 Batterie an der Ostfinnmarkischen Grenze. Diese versehen bis zur endgültigen Regelung des Grenzschutzes unter dem Befehl des Fylkesmannes von Finnmark und unter der Bezeichnung Grenzschutz-Polizei-Bataillon bzw. «Batterie den Grenzschutz wie bisher».

Bestemmelsen om at vi foreløpig skal ha enkelte norske avdelinger i Øst-Finmark er foranlediget av meg. Jeg franholdt under forhandlingene at jeg var redd for at Russland ville nytte anledningen til å besette Øst-Finmark. Derfor forlangte jeg enten at tyskerne straks skulle sende tropper til Øst-Finmark eller at vi skulle beholde de tropper vi hadde der — og under norsk kommando — inntil tyske tropper kunne overta vaktholdet.

Forholdet har senere utviklet seg slik:

1. Den tyske overkommando lot meg — etter et par dager — meddele at, det kunne ta noen tid for tyske tropper kunne komme til Øst-Finmark. Den foreslo at de norske tropper for formelt skulle stilles under den tyske overkommando, så kunne Tyskland

meddele Russland at Tyskland hadde overtatt vaktholdet i Øst-Finmark.

Jeg avslo, idet jeg gjorde oppmerksom på at Norge og Tyskland fremdeles er i krig og at norske tropper derfor ikke kan stå under tysk kommando.

Den tyske forhandler holdt på sitt, bare på dette grunnlag kunne Tyskland overfor Russland forklare at Øst-Finmark var besatt av tyskerne.

Vi inngikk et kompromis, den tyske overkommandos representant her skulle kunne gi ordren til fylkesmann Gabrielsen, som så igjen skulle gi disse ordrer videre, i sitt navn, til avdelingene i Øst-Finmark. Forholdet skulle holdes hemmelig for alle unntagen fylkesmannen. På dette grunnlag skulle så Tyskland meddele Russland at Tyskland har overtatt vaktholdet i Øst-Finmark.

Hittil har den tyske overkommando ikke benyttet seg av adgangen til å gi ordre.